

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการศึกษาของผู้บริหารที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์การกับระดับการศึกษาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือจังหวัดมหาสารคามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์การกับระดับการศึกษาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรกับระดับการศึกษาของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือจังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรและระดับการศึกษาของผู้บริหารที่มีผลต่อ
การจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล และฝ่ายสภา จำนวน 863 คน ตาม
รายละเอียด ดังนี้

1.1 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 75 คน
1.2 พนักงานส่วนตำบล	จำนวน 338 คน
1.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 450 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล และฝ่ายสภา จำนวน 375
คน ได้มาโดยการสุ่มแบบโควต้าตามสัดส่วนที่พอ ๆ กัน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ
เจาะจง แล้วเลือกตัวอย่างแบบง่าย ตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย	
2.1.1 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 1 คน
2.1.2 รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
2.1.3 เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 1 คน
2.1.4 ที่ปรึกษานายกององค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 1 คน
2.2 พนักงานส่วนตำบล ประกอบด้วย	
2.2.1 ปลัดและหัวหน้าส่วน	จำนวน 5 คน

2.2.2 พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 5 คน

2.2.3 พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 5 คน

2.3 ฝ่ายสภา ประกอบด้วย

2.3.1 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน

รวมกลุ่มตัวอย่าง อบต. ละ 25 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 375 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งเป็นคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ระดับการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ด้านการวางแผนกำลังคน ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคคล ด้านการบำรุงรักษาบุคคล ด้านการพัฒนาบุคคล และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิกิรท์ กำหนดเป็นค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นคำถามแบบปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ตามความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งเป็นคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรกับระดับการศึกษาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (F-test : Two-Way ANOVA)

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และการพรรณนาความ

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบลกับระดับการศึกษาของผู้บริหารที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน จำแนกตามระดับการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานอยู่ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 175 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 และขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานอยู่เป็นขนาดเล็ก (มีหมู่บ้านที่รับผิดชอบไม่เกิน 15 หมู่บ้าน) จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาขนาดใหญ่ (มีหมู่บ้านที่รับผิดชอบตั้งแต่ 15 หมู่บ้านขึ้นไป) จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคคล ด้านการวางแผนกำลังคน และด้านการบำรุงรักษาบุคคล ตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นรายด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนกำลังคน มีระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ มีการวางแผนทรัพยากร

มนุษย์ตามกรอบอัตรากำลังของหน่วยงานมีโดยพิจารณาความสอดคล้อง มีการกำหนดเป้าหมายของแผนงานใช้ทรัพยากรมนุษย์ในระยะ 3 ปี เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์และงบประมาณที่จะนำไปใช้จ่าย และมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติงานจัดทำแผนอัตรากำลังเพื่อจัดวางทรัพยากรมนุษย์ในปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ตามลำดับ

2.2 ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคคล มีระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีกระบวนการสรรหาทรัพยากรมนุษย์ทั้งภายใน (เลื่อนระดับ) ภายนอก (ถ่ายโอน) การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถตามระบบคุณธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ มีการประเมินผลและให้เลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรมโดยการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการทำงาน เทียบกับหน่วยงานที่ใกล้เคียง มีการสรรหาบุคลากรตรงตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของพนักงานแต่ละตำแหน่งและมีการปรับปรุงแผนอัตรากำลัง 3 ปี ให้เหมาะสม และทันสมัยอยู่เสมอ และมีกระบวนการคัดเลือกที่โปร่งใส ใช้ระบบคุณธรรมเป็นเครื่องมือและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

2.3 ด้านการบำรุงรักษาบุคคล มีระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีการจัดสวัสดิการเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นตามผลงาน เมื่อผู้ร่วมงานปฏิบัติงานเสร็จ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ มีการสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการให้พนักงานทุกระดับได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น เงินรางวัลประจำปี (โบนัส) ฯลฯ และการมีมาตรการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานให้แก่พนักงานทุกระดับปฏิบัติตาม ตามลำดับ

2.4 ด้านการพัฒนาบุคคล มีระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ มีการเปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกถึงการกระตุ้น

ให้ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความรู้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ และมีการจัดฝึกอบรมภายใน และการพัฒนาสุขภาพจิตแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ มีการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีการทำงานแบบทีมงาน มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อลดปัญหาในการทำงานและการฝึกอบรมพนักงานทุกระดับก่อนเข้าปฏิบัติงานจริง และมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

2.5 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเมื่อถึงกำหนดเลื่อนขั้นและประจำปีอย่างสม่ำเสมอ มีการวางระบบควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน และมีการทบทวนการเลือกปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบายและแผนงานอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

3. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบลและระดับการศึกษาของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบล และระดับการศึกษาของผู้บริหาร ดังนี้

3.1 เมื่อจำแนกตามขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า ทั้งองค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งค่า Sig ที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.604

3.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร พบว่า ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปมีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งค่า Sig ที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.965

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการวางแผนกำลังคน คือ ควรมีการเปรียบเทียบคุณภาพและปริมาณงานประจำปี เพื่อวางแผนให้บุคลากรเห็นภาพความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องกระทำจนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย ทำให้บุคลากรสามารถที่จะปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่าง

เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการตามที่ตั้งไว้ โดยจะต้องคำนึงความสอดคล้องกับภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการเพิ่มขึ้นตามแผนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้เป็นการสอดคล้องกับงบประมาณที่จะนำไปใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นในสัดส่วนที่เหมาะสม ให้มีการศึกษาและวิเคราะห์สถานะทางการคลังให้มีรายได้ที่นำมาใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าจ้างเงินเดือนให้สอดคล้องกับอัตรากำลังที่มีอยู่ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์ภาระค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือน ค่าจ้าง และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นไม่ให้เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ควรให้คณะกรรมการกลางพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดให้มีการอบรมนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้เห็นความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นสินทรัพย์ (Assets) ที่มีค่ายิ่งต่อการบริหารจัดการภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ลุล่วงไปด้วยดี การวางแผนปฏิบัติงานอัตรากำลัง 3 ปี เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง และการวางแผนอัตรากำลังคนขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการกำหนดมาตรฐานการกำหนดอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน กรณีมีความจำเป็นต้องกำหนดเพิ่มเติมให้พิจารณาเป็นกรณีไป

4.2 ด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคคล คือ การสรรหาทรัพยากรมนุษย์เข้าปฏิบัติงานจะต้องใช้ระบบคุณธรรม หากมีการเลื่อนระดับในหน่วยงานต้องให้โอกาสความก้าวหน้าอย่างเต็มที่โดยการพิจารณารับ โอน (ย้าย) จากบุคคลภายในหน่วยงานเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานได้มีการเลื่อนไหลเข้าสู่ระดับที่สูงขึ้นส่วนการสรรหาและคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์เข้าทำงานในระดับปฏิบัติงานควรเน้นในเรื่องความสามารถบุคคล มีความรู้ที่เหมาะสมกับภารกิจที่จะปฏิบัติงาน การสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ควรให้มีหน่วยงานอื่น เช่น คณะกรรมการบริหารงานบุคคล หรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพป้องกันการทุจริต ป้องกันการเรียกรับผลประโยชน์ และควรมีกรอบที่ชัดเจน ในการบรรจุแต่งตั้งพนักงานจ้างชั่วคราวที่ปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 5 ปีให้เป็นพนักงานจ้างประจำ

4.3 ด้านการบำรุงรักษาบุคคล คือ ควรมีการวางแผนกรอบอัตรากำลังคนในปัจจุบันและในอนาคตให้ชัดเจนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน ควรปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังบุคลากร โดยเพิ่มพนักงานจ้างชั่วคราวให้มากกว่านี้ เพื่อให้

เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น และควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำสวัสดิการและค่าตอบแทนต่าง ๆ ให้เหมาะสม

4.4 ด้านการพัฒนาบุคคล คือ ด้านการฝึกอบรม ควรจัดให้มีแผนการฝึกอบรมประจำปีอาจเป็นการฝึกอบรมภายในหน่วยงานและการฝึกอบรมภายนอกที่ทำงาน เพื่อให้ความรู้ก่อนการปฏิบัติหน้าที่และเสริมทักษะในการปฏิบัติงาน ควรขอความร่วมมือจากส่วนราชการ สถานศึกษา ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทุกระดับ และด้านการพัฒนาบุคลากรส่วนท้องถิ่น ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ก่อนเข้ารับหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่

4.5 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ต้องใช้ระบบคุณธรรมเป็นเครื่องมือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรมีหน่วยงานที่มีความชำนาญในการวัดผลการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อให้สามารถวัดประเมินผลได้อย่างแท้จริง และสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรนำหลักการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานมีประสิทธิภาพมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและการเลื่อนตำแหน่ง และผู้บริหารจะต้องมีความเป็นธรรม มีจิตใจเป็นกลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานและการเลื่อนตำแหน่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรการบริหารส่วนตำบลกับระดับการศึกษาของผู้บริหารที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการ

สรรหาและการคัดเลือกบุคคล ด้านการวางแผนกำลังคน และด้านการบำรุงรักษาบุคคล ตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดโอกาสให้พนักงาน แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกถึงการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ แสดงความรู้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเมื่อถึงกำหนดเลื่อนขั้นและประจำปีอย่างสม่ำเสมอ มีกระบวนการสรรหา ทรัพยากรมนุษย์ทั้งภายใน (เลื่อนระดับ) ภายนอก (ถ่ายโอน) การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถตามระบบคุณธรรม โดยมีการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ตามกรอบอัตรากำลังของหน่วยงาน โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์และ เป้าหมายของแผนงาน และมีการจัดสวัสดิการเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นตามผลงานเมื่อผู้ร่วมงานปฏิบัติงานเสร็จ นอกจากนี้ยังพบว่า ขาดการ ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ตนอย่างสม่ำเสมอ มีการศึกษาผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบระหว่างสภาพความคาดหวังกับ ผลงานน้อย การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ เพื่อให้ทราบ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานการจัดทำเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจ แก่บุคลากรยังมีน้อย รวมถึงขาดระบบการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยผู้บังคับบัญชาในการ จัดระบบและออกคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรรายงานต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด (ก.อบต.) และ การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการจัดทำลักษณะงาน ระบุหน้าที่ และความ รับผิดชอบของบุคลากรทุกระดับตามแผนงานยังมีน้อย ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความ ด้อยประสิทธิภาพในการทำงาน จึงน่าจะเป็นเหตุผลให้มีปัญหาการบริหารงานบุคคล โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร พลโคตร (2548 : 126) ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคอน หว่านมีปัญหาการบริหารงานบุคคล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประสานงาน ด้านการ วางแผน ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านขวัญและกำลังใจ และการให้บุคลากรพ้นจากงาน ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรถัย จันทร์เหลือง (2548 : 134 - 135) พบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลเขื่อนใน เห็นว่า มีปัญหาในการบริหารงานบุคคลของเทศบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ การสรรหาและการบรรจุ

แต่งตั้งบุคลากรการบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน
อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรและระดับการศึกษาของ
ผู้บริหารที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรการบริหารส่วนตำบลและ
ระดับการศึกษาของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วน
ตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จากผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตาม
สมมติฐานที่กำหนดไว้ สามารถอภิปรายผลโดยจำแนกตามขนาดองค์กรการบริหารส่วนตำบล
และระดับการศึกษาของผู้บริหาร ดังนี้

1. เมื่อจำแนกตามขนาดองค์กรการบริหารส่วนตำบล พบว่า ทั้งองค์การบริหารส่วน
ตำบลขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ
.05 ซึ่งค่า P-Value ที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.604 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การ
การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน
เนื่องจากว่าใช้พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ฉบับเดียวกัน
รวมถึงเงื่อนไข และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการบรรจุ แต่งตั้ง โอนย้ายพนักงานส่วนตำบลที่เป็น
มาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
2542 ได้ให้ความเป็นอิสระแก่ผู้บริหารท้องถิ่นในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 : 25)
มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น ในมาตรา 288 การแต่งตั้งและ
การให้ข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไป
ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น โดยการบริหารงานบุคคลขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และอาจได้รับการพัฒนาร่วมกันหรือ
สับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ รวมทั้งต้องได้รับความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลส่วน
ท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ต้องมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบ
คุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
คณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วย

ราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นและ
ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้นขนาดขององค์การ
บริหารส่วนตำบลจึงไม่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
เขตอำเภอหรือ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมชัย รัตนจันทร์
(2555 : 2 - 3) ได้ศึกษาความเป็นอิสระในทางบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น โดยให้ความเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นใน
ปัจจุบันอันได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จะเห็นว่า
มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจในทางบริหารงานบุคคลแก่องค์กรในทางบริหารงานบุคคลของ
ท้องถิ่นเกือบเทียบเท่ากับองค์กรในทางบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน ซึ่งเกินกว่าที่
บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นอันมาก ตัวอย่างเช่น
กฎหมายให้อำนาจแก่คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีอำนาจในการกำหนดอัตรา
ตำแหน่ง การกำหนดอัตราเงินเดือน การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามสำหรับ
พนักงานส่วนท้องถิ่น โดยผู้ร่างเข้าใจไปตามผลการชี้แจงของส่วนราชการหรือหน่วยงาน ที่
ยังคงมีแนวคิดยึดติดกับระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน โดยมีคำอธิบายว่า
กระบวนการในทางบริหารงานบุคคลที่กล่าวถึงนั้น เป็นกระบวนการเดียวกันกับกระบวนการ
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 288 และมีความจำเป็นที่จะให้คงอยู่หรือจำเป็นต้องบัญญัติเพื่อ
ประโยชน์ในทางบริหารงานบุคคล ซึ่งเหตุผลดังกล่าวเมื่อพิจารณาตามหลักการของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและหลักการในการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่
กล่าวถึง สาระสำคัญในทางบริหารงานบุคคลเช่นที่ว่าเป็น อำนาจอิสระในทางบริหารงาน
บุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีดังกล่าวนี้จึงเป็นปัญหาแก่คณะกรรมการ
พนักงานส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการ
บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ที่มีภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วน
ท้องถิ่น การวิเคราะห์การให้คำปรึกษาหรือปัญหาในทางบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพราะไม่อยู่ในฐานะที่จะตอบคำถามในประเด็นที่เกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่หรือความเป็นอิสระในทางบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ใน
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้

2. เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร พบว่า ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
และปริญญาตรีขึ้นไปมีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งค่า P-Value ที่ได้จาก
การทดสอบครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.965 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ในเขตอำเภอหรือทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ได้ใช้ความรู้ความเข้าใจ
ที่มีอยู่เป็นอย่างดีในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และอาจเป็นไปได้ว่ากระบวนการจัดการ

ทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย หลายขั้นตอน ดังนั้นในแต่ละขั้นตอนจึงมี
บุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาถ้อยแถลง ซึ่งในขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นอำนาจของผู้บริหาร
ในการอนุมัติคำสั่งต่าง ๆ โดยการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงานบุคคล และการวางแผนอัตรากำลัง มีการขัดแย้งเนื่องจาก
ผลประโยชน์ ปัญหาการปฏิบัติตัวของพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหา
โดยผู้บริหารมีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้หลัก
คุณธรรม และนิติธรรม การวางระบบมาตรฐานงานบุคคลของท้องถิ่นที่มีมาตรฐาน

สอดคล้องกันและอาจได้รับพัฒนาร่วมกัน เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คือ ระบบการ
บริหารงานบุคคลท้องถิ่นแทนที่จะแบ่งเป็นองค์กรย่อย ๆ เช่น ปัจจุบันที่มี 3 ก คือ ก. อบจ.
ก. เทศบาล และก. อบต. สามารถทำให้เป็นแนวระนาบได้มากขึ้น เมื่อผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่น
เป็นข้าราชการ ท้องถิ่น อาจจะมีองค์กรเพียงองค์กรเดียวที่ดูแลทั้งระบบใหญ่เหมือนระบบ
ของข้าราชการพลเรือน เนื่องจากการมีหลายองค์กรในการดูแลทำให้เกิดความแตกต่าง และมี
ความลึกลับของระบบ การมีองค์กรเดียวดูแลจะทำให้เกิดการสับเปลี่ยน โยกย้าย และ
พัฒนาข้าราชการร่วมกัน เกิดเป็นมาตรฐานร่วมกันมากขึ้น เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คือ
ต้องการเห็นการสลับสับเปลี่ยนของข้าราชการท้องถิ่นเป็นไปได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น รวมถึง
ระบบของการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นในภาพรวม ดังนั้นระดับการศึกษาของผู้บริหาร ทั้ง
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปจึงมีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรถัย จันทร์เหลือ (2548 : 134 - 135) ผลการ
ศึกษาปรากฏว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาในการบริหารงานบุคคล
ของเทศบาลตำบลเชิงไโน โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสรรหาและการบรรจุ
แต่งตั้งบุคลากร ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการพัฒนาบุคลากรพ้นจากงานไม่แตกต่าง
กัน และยังคงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิสราวรรณ รักโคตร (2547 : 103) พบว่า ปัญหาการ
บริหารงานบุคคลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ใน
ระดับปานกลาง และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารงานบุคคล โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัย
ของแส สิมหัญจิต (2547 : 107) ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรเทศบาลที่มีระดับการศึกษา
แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานบุคคลของเทศบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่วิเคราะห์ได้จากข้อค้นพบ และที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สารสำคัญที่ประมวลได้เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อศึกษาในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนกำลังคนขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกรอบในการกำหนดจำนวนอัตราจ้าง กำหนดตำแหน่งหน้าที่ให้เหมาะสมกับงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินการวางแผนอัตราจ้างโดยวิเคราะห์ข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้การวางแผนอัตราจ้างไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ไม่ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน จึงควรมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อการวางแผนอัตราจ้าง โดยร่วมกันพิจารณานำข้อมูลในด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้ครบถ้วนเพื่อให้การวางแผนอัตราจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบ และการสร้างวัฒนธรรมของข้าราชการท้องถิ่น ให้เป็นวัฒนธรรมที่นอกจากจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารแล้วนั้น ต้องมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพระหว่างการตรวจสอบ ความเป็นอิสระขององค์กร และความมีมาตรฐานทางคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ควรมีระบบการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยผู้บังคับบัญชาในการจัดระบบและออกคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรรายงานต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด (ก.อบต.) และจะต้องมีกระบวนการคัดเลือกที่โปร่งใส ใช้ระบบคุณธรรมเป็นเครื่องมือและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสรรหาควรมีองค์กรกลางเพียงองค์กรเดียวในการสรรหาเพื่อให้การปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยองค์กรกลางนี้ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการสอบเพียงแห่งเดียว บุคคลที่ผ่านการทดสอบขององค์กรกลางจะถือว่ามีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงาน องค์กรกลางในการสรรหานี้มีอำนาจในการกำหนดมาตรฐานการสอบเท่านั้น ไม่มีอำนาจบรรจุ ให้การบรรจุต้องเป็นไปตามลำดับคะแนนหรือที่ขึ้นบัญชีไว้

1.3 ด้านการบำรุงรักษาบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกกระดับ เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน การจัดทำเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจแก่บุคลากร ควรที่จะกระจายอำนาจในการเสนอให้ความคิดความชอบแก่ข้าราชการในองค์กรนั้นด้วย แทนการให้อำนาจแก่ผู้บริหารฝ่ายการเมืองเพียงอย่างเดียว เพื่อการถ่วงดุลอำนาจกัน และเพื่อให้การบริหารงานบุคคลเป็นธรรมและป้องกันระบบการเมืองให้มีคุณธรรมด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะสามารถดึงดูดคนดีมีความสามารถมาทำงานให้ท้องถิ่น และบริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ด้านการพัฒนาบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านการศึกษาต่อ การฝึกอบรม การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ โดยมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อลดปัญหาในการทำงานและการฝึกอบรมพนักงานทุกระดับก่อนเข้าปฏิบัติงานจริง การพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นในปัจจุบันนั้นผูกขาดอยู่กับส่วนกลาง คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำให้กรมฯ เป็นเบ้าหล่อหลอมทั้งแนวคิด ทักษะคติ วัฒนธรรมการทำงานให้พนักงานส่วนท้องถิ่น เป็นไปทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ คือ การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากร หรือสภาพ ความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ตรงกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้บริการประชาชน

1.5 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการศึกษาผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบระหว่างสภาพความคาดหวังกับผลงาน เพื่อให้มีมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อถือให้กับผลการประเมิน ควรมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมที่จะจัดตั้งขึ้นนั้นจะต้องยึดภารกิจสำคัญเหล่านี้ไว้ให้ได้นอกจากนี้จะต้องยึดหลักการให้บุคคลมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน และความเป็นกลางในทางการเมืองด้วยและมีแนวทางการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนการดำเนินงานและพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

1.6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลและระดับการศึกษาของผู้บริหารที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ควรกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากร

มนุษย์ในรูปแบบคณะกรรมการและมีโอกาสเลือกใช้วิธีการให้ถูกต้องตามระเบียบ
 บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมากกว่าการยึดหลักการของขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล
 และระดับการศึกษาของผู้บริหาร โดยส่งเสริมให้คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลระดับ
 จังหวัดให้มีการจัดหาทรัพยากรมนุษย์ การให้รางวัลทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทรัพยากร
 มนุษย์และการธำรงรักษาและป้องกันทรัพยากรมนุษย์ ในการปรับปรุงระบบการบริหารงาน
 บุคคลส่วนท้องถิ่น ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ เมื่อมีการจัดระบบและโครงสร้างใหม่
 แล้วประชาชนได้รับผลคืออย่างไรบ้าง นอกเหนือจากที่จะคำนึงถึงประเด็นว่าข้าราชการได้รับ
 ประโยชน์ ได้รับการคุ้มครอง และการบริหารงานบุคคลเป็นไปตามมาตรฐานทางคุณธรรม
 และจริยธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล มี
 ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

ควรทำการศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมผู้นำ วัฒนธรรมการทำงานในองค์การ
 และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปรับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อเลือกสรรปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้
 สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มประชากร เช่น ศึกษาถึงปัจจัยทางด้านสติปัญญาทางอารมณ์
 (Emotional intelligence) คือ ความสามารถในการยอมรับ รับรู้ ความรู้สึกของตนเองและสิ่ง
 รอบข้าง สร้างแรงกระตุ้นใจในการจัดการทางด้านอารมณ์ ที่มีต่อผลการจัดการทรัพยากร
 มนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรทำการเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลกับ
 องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใกล้เคียงกัน เพื่อ
 พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ